

Konkurentsiamet

Juhend korrektsiooni arvutamiseks hinnavalemi alusel kooskõlastatud soojuse piirhinna korral

**Tallinn
2012**

1. Sissejuhatus

Tulenevalt kaugkütteseaduse (KKütS) § 9 lõikest 9¹ on soojusettevõtja kohustatud järgima oma tegevusest sõltumatuid asjaolusid, mis mõjutavad soojuse hinda tarbijale, ja esitama Konkurentsiametile (KA) uue soojuse piirhinna kooskõlastamise taotluse hiljemalt 30 päeva jooksul arvates asjaolu ilmnemisest, mis võib vähendada soojuse hinda tarbijale enam kui 5 protsendi võrra. Eelnimetatud seaduse sättest lähtuvalt loeb KA oluliseks kütuse ja/või sisseostetud soojuse hinna muutust, mis võib vähendada või suurendada soojuse hinda tarbijale enam kui 5 protsendi võrra.

Korreksiooni rakendatakse maailmaturu kütteõlide hindadega seotud maagaasi ja vedelkütuse (sh põlevkiviõli) puhul ning sisseostetava soojuse hinna muutuse korral. Tahkekütuste puhul (sh hakkepuuit, turvas, jm) korrektsiooni ei rakendata. Erinevalt maagaasist ja põlevkiviõlist ei sõltu tahkekütuse hind maailmaturu naftahinna volatiilsusest. Tahkekütuse puhul on tegemist kohaliku kütusega, mille hind kujuneb hankekonkursside tulemusena.

KKütS § 9 lõike 7 kohaselt peatub soojuse piirhinna kooskõlastamise taotluse menetlemise tähtaeg, kui KA-le ei ole esitatud tema nõutud teavet, mis on vajalik hinnataotluse kooskõlastamiseks.

2. Mõisted

- 2.1 Korrektsioon** - soojuse hinna korrigeerimine tulenevalt KKütS § 9 lõike 10 alusel kooskõlastatud hinnavalemis arvestatud kütuse ja/või sisseostetud soojuse hindade ning tegelikult kujunenud kütuse ja/või sisseostetud soojuse hindade vahest.
- 2.2 Korrektsiooniperiood** – 12-kuuline periood alates hetkest kui soojusettevõtjale hakkas kehtima kooskõlastatud hinnavalem.
- 2.3 Negatiivne korrektsioon** – tekib juhul, kui soojusettevõtja on korrektsiooniperioodi kestel ostnud kütuseid ja/või sisseostetud soojust madalamate hindadega, kui prognoositi kooskõlastatud hinnavalemi alusel arvatud soojuse hinnas ning soojusettevõtjal tuleb tarbijatele tagastada enamteenitud tulu.
- 2.4 Positiivne korrektsioon** – tekib juhul, kui soojusettevõtja on korrektsiooniperioodi kestel ostnud kütuseid ja/või sisseostetud soojust kõrgemate hindadega kui prognoositi kooskõlastatud hinnavalemi alusel arvatud soojuse hinnas ning taotleb enammakstud kütuste ja/või sisseostetud soojuse kulude korvamist.

3. Korrektsiooni arvutamine

3.1 Korrektsiooniperioodideks loetakse 12-kuulisi perioode alates hetkest kui soojusettevõtjale hakkas kehtima kooskõlastatud hinnavalem.

Korrektsiooniperiood tuleneb kooskõlastatud hinnavalemist üksnes juhul, kui soojusettevõtja on taotlenud valemisse komponendi „korrektsioon“.

Näiteks: soojusettevõtjale kooskõlastati hinnavalem 15. jaanuaril 2012 kolmeks aastaks, mille alusel kooskõlastatud soojuse piirhinda ettevõtja rakendas tarbijatele alates 15.veebruarist 2012 (arvestades KKütS § 8 lõikes 4 sätestatud etteteatamistähtaega). Hinnavalemi kehtivusaeg algas hinnavalemi kooskõlastamise päevast (s.o 15. jaanuaril 2012) ja esimene korrektsiooniperiood algas alates 15. jaanuarist 2012 ja lõpeb 12-kuu möödumisel, s.t 14. jaanuaril 2013. Teine korrektsiooniperiood algab 15.jaanuarist 2013 ja lõpeb 14. jaanuaril 2014; kolmas korrektsiooniperiood algab 15.jaanuarist 2014 ja lõpeb 14. jaanuaril 2015 koos hinnavalemi kehtivusaja lõppemisega.

Objektiivsetel ja mõjuvatel põhjustel võib KA soojusettevõtja taotlusel rakendada 12-kuulisest perioodist erinevat korrektsiooniperioodi pikkust vaid KA poolt kooskõlastatud hinnavalemite suhtes. Taotluse korrektsiooniperioodide pikkuse muutmise kohta esitab soojusettevõtja koos põhjendustega enne 12-kuulise korrektsiooniperioodi möödumist arvates hinnavalemi kehtivusajast ja sellele järgnevatest 12-kuulistest korrektsiooniperioodidest. Korrektsiooniperioodid kokku ei või ületada hinnavalemi kehtivusaega.

Näiteks: KA poolt on hinnavalemi alusel kooskõlastatud soojuse piirhind, milles arvestatud kütuse hind tegelikult tõuseb kuus kuud (tekib positiivne korrektsioon). Seitsmendal kuni kaheteistkümnendal kuul kütuse hind alaneb madalamale tasemele võrreldes hinnavalemi alusel kooskõlastatud soojuse hinnas arvutatud kütuse hinnaga (tekib negatiivne korrektsioon), kuid selle mõju KA poolt valemis alusel kooskõlastatavale soojuse piirhinnale jääb väiksemaks kui 5% (tulenevalt KKütS § 9 lõikest 9¹). Korrektsiooniperioodi esimese kuue kuu jooksul tekkinud positiivne korrektsioonisumma (näiteks 5000 €) kujuneb kõrgemaks kuue viimase kuu negatiivsest korrektsioonisummast (näiteks -3000 €). Olukorras, kus kütuse hinnad jätkuvalt alanevad, jäetakse positiivne korrektsioon (summas 2000 €) soojuse hinnale lisamata ja pikendatakse korrektsiooniperioodi.

3.2 Korrektsioon arvutatakse peale 12 kuu möödumist, alates hetkest kui soojusettevõtjale hakkas kehtima kooskõlastatud hinnavalem, kalendrikuude lõikes.

Korrektsiooni mõte seisneb selles, et kui kütuse (maagaas, põlevkiviõli) ja/või sisseostetud soojuse tegelik sisseostuhind erines hinnavalemis soojuse piirhinna arvutuse aluseks olnud prognoositud kütuse ja/või sisseostetud soojuse hinnast, korrigeeritakse ka müüdava soojuse hinda järgnevatel perioodidel, võttes arvesse eelneval 12 kuul kasutatud kütuse ja/või sisseostetud soojuse tegelikku hinda ja tegelikult müüdüd soojuse kogust.

Ettevõtja on kohustatud arvestama tegeliku ja hinnavalemiga kooskõlastatud kütuse hindade ja/või sisseostetud soojuse hindade erinevuse tulemusel enamteenitud (negatiivne korrektsioon) või saamata jäänud tulu (positiivne korrektsioon) korrektsiooni, kui vastav komponent on hinnavalemis eraldi taotletud.

Korrektsiooni arvestuse kontrollimiseks ja kajastamiseks soojuse piirhinnas esitab ettevõtja KA-le koos taotlusega korrektsiooni arvestustabeli, mis on toodud MS Exceli formaadis käesoleva juhendi lisa nr 1.

Korrektsiooni arvutamisel lähtutakse tegelikust kütuse primaarenergia kogusest ja/või sisseostetud soojuse mahust (arvestustabeli veerg 7). Kui see näitaja on aga suurem kütuse ja/või sisseostetud soojuse primaarenergia kontrollnäitajast (arvestustabeli veerg 14) ning ettevõtte tootmise kasutegur/trassikadu on olnud väiksem/suurem kui hinnavalemi kooskõlastamisel arvestatud, siis lähtutakse korrektsiooni arvutamisel kütuse ja/või sisseostetud soojuse primaarenergia koguse kontrollnäitajast (arvestustabeli veerg 14). Arvestustabeli toonitatud ruudud on varustatud valemitega, mistõttu arvulised väärtused arvutatakse automaatselt.

Kui soojusettevõtja on müünud soojust KA poolt kooskõlastatud soojuse piirhinnast madalama hinnaga, siis tuleb korrektsiooni arvestustabelis veerus 13 märkida kütuse ostuhind, mis võeti aluseks madalama soojuse müügihinna arvutamisel.

3.3 Korrektsioon, mis lülitatakse soojuse hinda, arvutatakse üldjuhul alljärgneva valemiga:

$$\text{korrektsioon} = k_{\text{perioodi kütus, sisseostetud soojus}} \times (h_{\text{tegelik}} - h_{\text{valem}}) / Q_{\text{periood}} \left[\frac{\text{€}}{\text{MWh}} \right] \quad \text{Valem 1}$$

kus:

$k_{\text{perioodi kütus}}$	– korrektsiooniperioodil (12 kuud) soojuse tegeliku müügi mahu tootmiseks kasutatud kütuse ja/või sisseostetud soojuse tegelik kogus;
h_{tegelik}	– korrektsiooniperioodi (12 kuud) tegelik kütuse (primaarenergia) ja/või sisseostetud soojuse hind;
h_{valem}	kütuse (primaarenergia) ja/või sisseostetud soojuse hind, mis oli aluseks soojuse hinna kooskõlastamisel valemi alusel; kui soojust müüdi KA poolt kooskõlastatud soojuse piirhinnast madalama hinnaga, siis tuleb lähtuda kütuse hinnast, mis võeti aluseks madalama soojuse müügihinna arvutamisel;
Q_{periood}	– korrektsiooniperioodi (12 kuud) tegelik müügi maht (MWh).

3.4 Korrektsioon võib toimida soojuse hinda suurendavana (positiivne korrektsioon) või vähendavana (negatiivne korrektsioon).

Korrektsioon kajastatakse soojuse piirhinnas kütuste hindade ja/või sisseostetud soojuse hindade nii suurenemise (positiivne korrektsioon) kui ka vähenemise (negatiivne korrektsioon) korral. Positiivse korrektsiooni tekkimine tähendab, et soojusettevõtja on korrektsiooniperioodi kestel ostanud kütuseid või sisseostetud soojust kõrgemate hindadega kui prognoositi kooskõlastatud hinnavalemi alusel arvatud soojuse hinnas ning taotleb enamakstud kütuste ja/või sisseostetud soojuse kulude korvamist. Negatiivse korrektsiooni korral on toimunud kütuste ja/või sisseostetud soojuse tegelik sisseostmine madalamate hindadega kui prognoositi kooskõlastatud hinnavalemi alusel arvatud soojuse piirhinnas ning soojusettevõtjal tuleb tarbijatele tagastada enamteenitud tulu.

3.5 Korrektsiooniperioodi andmete alusel arvatud korrektsioon kooskõlastatakse soojuse hinnas perioodiks, mis ei ületa korrektsiooni tekkimise aluseks olnud 12 kuu müüdüd soojuse kogust.

*Korrektsiooni arvestamiseks on soojusettevõtja **kohustatud esitama kõikide korrektsiooniperioodi kuude kohta alljärgnevad dokumendid:***

- 1) kütuste koguselised ja rahalised jäägid vastavate kuude viimase päeva seisuga;*
- 2) kütuste ostuarvete koopiad;*
- 3) dokumentatsioon, mis tõendab soojuse müümist KA poolt kooskõlastatud piirhinnast madalama hinnaga (näiteks müügiarvete koopiad).*

3.6 Korrektsiooniperioodi andmete alusel arvatud korrektsioon kooskõlastatakse soojuse hinnas perioodiks, mis ei ületa korrektsiooni tekkimise aluseks olnud 12 kuu müüdüd soojuse kogust.

Korrektsiooniperioodi eest kütuse ja/või sisseostetud soojuse hinnavahena arvatud korrektsiooni summa jagatakse korrektsiooni arvutamise aluseks olnud 12 kuu soojuse müügi kogusega ja lülitatakse soojuse hinda kuni täitub korrektsiooni arvutamise aluseks olnud müügimaht.

Näiteks: korrektsiooniperiood on alates 01. veebruar 2012 kuni 31. jaanuar 2013 (12 kuud), eelnimetatud perioodil müüdi tarbijatele 1 000 MWh soojust ning moodustus negatiivne korrektsiooni summa (miinus) 1 000 €. KA kooskõlastas negatiivse korrektsiooni miinus 1 €/MWh ettevõtja taotluse alusel 15.veebbruaril 2013. Arvatud korrektsioon summas miinus 1 €/MWh rakendatakse tarbijatele müüdava soojuse hinnas alates 15.märtsist 2013 seniks kuni täitub soojuse müügimaht 1 000 MWh. Müügimahu täitumisest ja korrektsiooni lõpetamisest soojuse hinnas teavitab soojusettevõtja viivitamatult KA-d.

Kui soojusettevõtja on taotlenud korrektsiooniperioodi pikkuseks enam kui 12 kuud, jagatakse arvatud korrektsioon viimase 12 kuu soojuse müügi kogusega ja lülitatakse soojuse hinda kuni täitub korrektsiooni jagamise aluseks olnud 12 kuu müügimaht. Näiteks:

korrektsiooniperiood on alates 01. veebruar 2012 kuni 31. märts 2013 (14 kuud), eelnimetatud perioodil müüdi tarbijatele 1 300 MWh soojust, perioodil 01.aprill 2012 kuni 31.märts 2013 (12 viimast kuud) aga 1 100 MWh ning moodustus positiivne korrektsooni summa 5500 €. KA kooskõlastas korrektsooni 5 €/MWh ettevõtja taotluse alusel 15.aprill 2013. Arvutatud korrektsooni summas 5 €/MWh rakendatakse tarbijatele müüdava soojuste hinnas alates 01.juuni 2013 seni kuni täitub soojuste müügiimaht 1 100 MWh. **Müügiimahu täitumisest ja korrektsooni lõpetamisest soojuste hinnas teavitab soojusettevõtja viivitamatult KA-d.**

3.7 Soojusettevõtja esitab korrektsooni arvestuse hiljemalt **ühe kuu jooksul** pärast korrektsooniperioodi lõppemist.

Näiteks: soojusettevõtjale kooskõlastati hinnavalem 15. jaanuaril 2012 ja sellest lähtuvalt kestis esimene korrektsooniperiood alates 15. jaanuarist 2012 kuni 14. jaanuarini 2013. Soojusettevõtja esitab korrektsooni arvestuse KA-le kontrollimiseks ja kooskõlastamiseks hiljemalt 15. veebruar 2013.

Eeltoodud ajaline määratlus on märgitud täpsustamiseks, milline on **mõistlik aeg**, mille jooksul on soojusettevõtjal **kohustus** esitada korrektsooni arvestus ja õigus taotleda saamata jäänud korrektsoonisumma (positiivne korrektsoon) lülitamist soojuste hinda. Sellest hilisemat taotluse esitamist ei loeta kaalutusõigusest tulenevalt mõistlikuks ka põhjusel, et kuna kütuste ja/või sisseostetud soojuste hindade samaaegsel võimalikul tõusmisel ja korrektsooni lisandumisel soojuste hind tarbijatele tõuseb, siis viimased ei pea kandma ebamõistlikult kõrgeid kulutusi eelmiste perioodide eest ega korvama ettevõtjale saamata jäänud tulu olukorras, kus soojusettevõtja on soojust müünud tahtlikult madalama hinnaga ega ole kooskõlas kütuste ja/või sisseostetud soojuste hindade muutusega taotlenud kulupõhist soojuste hinda.

3.8 Kui ettevõtte ei esita hinnavalemi kehtivuse ajal toimunud kütuse hinna olulisel suurenemisel KA-le taotlust uue soojuste piirhinna kooskõlastamiseks hinnavalemi alusel, ei kuulu sellest tulenev vähemlaekumine (positiivne korrektsoon) korrektsooni kaudu kompenseerimisele korrektsooniperioodi lõpus.

Eeltoodut põhjusel, et mitte lükata kütuse olulistest hinnamuutustest tingitud järsku soojuste hinnatõusu tulevikku üksnes lisanduva korrektsooniga, vaid tagada soojuste hind, milles sisalduv kütuse hind peegeldab võimalikult täpselt olemasolevat turuolukorda ja oleks seeläbi põhjendatud, kulupõhine ning tarbijale arusaadavam.

Juhul, kui esitatud korrektsooni arvestusest selgub, et soojusettevõtjal tuleb tarbijatele tagastada (negatiivne korrektsoon) viimaste poolt enammakstud summad (st soojusettevõtja poolt on taotletud soojuste hinda kõrgemad kütuse ja/või sisseostetud soojuste prognoositud hinnad kui kütuse ja/või sisseostetud soojuste hinnad korrektsooniperioodil tegelikult kujunesid), lülitatakse negatiivne korrektsoon igal juhul soojuste hinda peale ühe kuu möödumist korrektsooniperioodi lõppemisest põhjusel, et regulatsiooni kaudu tagada tarbijate kaitsmine.

Lisa 1.

Kuu	müüdü soojuse kogus MWh	kütuse kogus (ühikut)	kütuse ostuhind €/ühik	kütuse ostukulud kokku, €	kütuse kütteväärtus MWh/ühik	primaarenergia sisaldus MWh	primaarenergia hind, €/MWh	kütteväärtus MWh/ühik	tootmise kastegur antud kütusega %	trassikadu %	lubatud maksimaalne kütuse kogus	kütuse hind €/ühik	primaarenergia sisaldus MWh	lubatud maksimaalse kütuse koguse maksumus, €	primaarenergia MWh hind, €	tegeliku ja valemiga lubatud primaarenergia hinna vahe, €	Korrektsooni arvestus, €
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
				0		0,0	#DIV/0!				#DIV/0!		#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
Kokku korregeeritav kütus	0,0	x	x	x	x	0,0	x	x	x	x	x	x	#DIV/0!	x	x	x	x
Soojuse müügi maht kokku kõikide kütuseliikidega		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Korrektsooni kokku, €				#DIV/0!
													Korrektsooni soojuse müügi mahu kohta, €/MWh				#DIV/0!